

Početna stranica » Kategorija » Hrvatska dijaspora u Irskoj – insajdersko izvješće (2)

| Hrvatska dijaspora u Irskoj – insajdersko izvješće (2)

NIVES MATIJEVIĆ 8. STUDENOGA 2021.

EUROPA, IZDVOJENO

Jadranko Jed Gjerek: „Recimo da sam iz Hrvatske morao otići zbog sebe i svoje obitelji, zbog našeg osobnog razvoja i zbog toga što se ne slažem s tim kakva je Hrvatska postala kao država i društvo. Želim da moja djeca odrastaju u multinacionalnoj i multikulturalnoj sredini, ravnopravno s drugim kulturama, nacijama, religijama, rasama i seksualnim orijentacijama, u kojoj se na onog tko je drukčiji ne gleda kao na neprijatelja.“

Ako bi se imigranti iz Hrvatske u Irskoj dijelili na one koji su morali otići iz ekonomskih razloga i one koji su željeli otići jer su naprosto htjeli živjeti drukčije, onda bi Varaždinac **Jadranko Jed Gjerek** (1974.) zasigurno spadao u ovu drugu skupinu.

Gjerek je majstor lončarstva, kojim se bavi već dva desetljeća. Bio je tzv. gradski lončar grada Varaždina sa statusom nositelja nematerijalnog kulturnog dobra za tradicijsko lončarstvo sjeverozapadne Hrvatske. U Irsku je došao 2017. godine, najprije sam. Mjesec dana kasnije, kad je završila školska godina, stigla je i supruga s djecom od 7 i 9 godina.

Jadranko Jed Gjerek

„Ne spadam u ekipu koja je morala otići. Recimo da sam morao otići zbog sebe i svoje obitelji, zbog našeg osobnog razvoja i zbog toga što se ne slažem s tim kakva je Hrvatska postala kao država i društvo. Želim da moja djeca odrastaju u multinacionalnoj i multikulturalnoj sredini, ravnopravno s drugim kulturama, nacijama, religijama, rasama i seksualnim orijentacijama, u kojoj se na onog tko je drukčiji ne gleda kao na neprijatelja. Ne zanima nas ništa ispod te razine. To je razlog zašto smo otišli. Djecu odgajamo tako da im je domovina cijeli svijet, da govore više jezika, da jednog dana imaju diplomu priznatu svugdje u svijetu i da mogu od svog znanja i vještina živjeti i raditi gdje budu htjeli.

Živjeli smo u centru Varaždina. U Hrvatskoj nam je sredina postavljala okvire koje nismo bili spremni prihvatiti, pa smo još od 2013. razmišljali da se maknemo. Prvo smo mislili otići u Istru, koja je drukčija od ostatka Hrvatske, ali time bismo promijenili sredinu, ali ne i državu/društvo, pa smo odustali. Godinu prije odlaska prikupljali smo informacije o raznim državama, a izbor se suzio na Irsku. Svidio nam se irski školski sustav i kako stvari ovdje funkcioniraju, a neki naši prijatelji iz Varaždina već su bili tu. Uz njihovu pomoć riješili smo i smještaj u Tuamu kod Galwaya, na zapadnoj obali Irske. I danas smo u istom mjestu, ostat ćemo još desetak godina, dok djeca ne završe školovanje, a onda ćemo vidjeti...

*Hrvatsko je društvo, nažalost,
postalo izuzetno zatvoreno.*

*Problem je takvog društva što
je ono samo sebi mjerilo i ne
prihvaća usporedbe i
preispitivanje vlastitih
vrijednosti*

U Hrvatskoj sam kao lončar izrađivao različite predmete, prodavao na sajmovima, sudjelovao na izložbama, predavanjima i radionicama. Objavio sam i knjigu „Tradicijsko lončarstvo sjeverozapadne Hrvatske između Drave i Ivanšćice“ i nekoliko istraživačkih radova o lončarstvu. Deset sam godina radio na Špancirfestu, a moj je studio i danas tamo. Naravno da sam mogao ostati u Varaždinu, hodati od vrata do vrata raznih institucija, upozoravati da ne poštuju Zakon o kulturnim dobrima, svađati se s činovnicima, raditi iste predmete i vrtjeti istu priču. Ali to ne bih bio ja, pa sam izišao iz komfor zone.

Kad sam došao u Irsku, moj je engleski bio poprilično skroman, što sam shvatio tek u razgovoru s ljudima kojima je engleski prvi jezik. Prva tri posla bila su mi u tvornicama – u tvornici boja za HP printere, pa tvornici medicinske opreme i na kraju u kompaniji *Valeo* koja proizvodi parkirne kamere za automobile visoke klase.

U međuvremenu sam postao art i craft tutor u obrazovanju odraslih, pa radim pola radnog vremena za jednu obrazovnu agenciju. Usto sam redovni student treće godine suvremene umjetnosti sa specijalizacijom u 3D medijima. Član sam *Ceramics Ireland*, krovnog udruženja irskih umjetnika keramičara, te lokalnog udruženja keramičara *Clay Galway*. Radio sam i na projektu u sklopu Europska prijestolnica kulture Galway 2020. Sudjelovao sam i na nekoliko izložbi, a radovi su mi se našli i u nekim irskim publikacijama. Vjerujem da je moj rad u uzlaznoj putanji, a imam i potporu fakulteta.

Supruga je kao stručnjak za suplemente u Hrvatskoj radila u trgovini zdrave hrane, pa isti posao radi i ovdje. Oboje smo zadovoljni poslom, djeca su zadovoljna školom, imamo prilike za rast i razvoj, a država i društvo nas ne sputavaju.

*Naravno da sam mogao ostati
“ u Varaždinu, hodati od vrata
do vrata raznih institucija,
upozoravati da ne poštuju
Zakon o kulturnim dobrima,
svađati se s činovnicima, raditi
iste predmete i vrtjeti istu
priču. Ali to ne bih bio ja, pa
sam izišao iz komfor zone.*

Bi li se vratio u Hrvatsku? Hrvatsko je društvo, nažalost, postalo izuzetno zatvoreno. Problem je takvog društva što je ono samo sebi mjerilo i ne prihvaća usporedbe i preispitivanje

vlastitih vrijednosti. Potrebno mu je otvaranje i povezivanje sa svijetom i ozbiljna reforma u kojoj koja će ljudi (opet) naučiti razliku između istine i laži, lijepog i ružnog, dobrog i lošeg. S obzirom da se društva mijenjaju na razini 20 plus godina, a da u Hrvatskoj nikakav početak promjena nije na vidiku, mislim da se odgovor sam nameće.“

U Irskoj nema hrvatskih klubova, niti kakvih klasičnih organizacija, ustanova ili institucija gdje bi se okupljali raspršeni imigranti iz Hrvatske. Dijelom je to stoga što je riječ o relativnoj novijoj emigraciji, no nije isključeno da je i sama struktura hrvatske emigracije u Irskoj takva – a doima se da su to dominantno mlađi i urbani ljudi, koji se često sele i mijenjaju poslove – da joj takav način okupljanja nije ni neophodan.

Pokazalo se da se brojni svakodnevni imigrantski problemi mogu riješiti putem *Facebook* grupa, koje su od velike pomoći osobito onima koji su tek stigli u Irsku. A činjenica je da se ni krivi ni dužni zaista možete naći u nevjerojatno bizarnim situacijama, najčešće povezanim sa stanovanjem, za mnoge od nas najtamnijom stranom života u Irskoj.

Goran Cvenček

Ime **Gorana Cvenčeka**, administratora Facebook grupe “Struja i plin Irska” s oko 2500 članova, dobro je poznato – svatko ga može pitati bilo što vezano za opskrbu plinom i strujom i dobit će informaciju što učiniti u određenoj situaciji – primjerice onoj kad prethodni stanar nije podmirio račune, a landlord ili agencija koja vam iznajmljuje stan pokušava njegov dug uvaliti vama. Agencije vjeruju da ćeš odustati od natezanja i platiti kad ti dođu iskopčati struju, napominje Cvenček.

Cvenček (1971.) je inženjer strojarstva rodom iz Slavanskog Broda, koji živi u Roscommonu. Otac je tri kćeri i sina, a najstarija kći i sin su također u Irskoj s obiteljima. Kao dragovoljac Domovinskog rata i pripadnik treće aktivne bojne Kobre iz Slavanskog Broda od 1991. do 1995. prošao je ratišta od Vukovara do Maslenice.

„U ratu sam i lakše ranjen, ali nisam želio ganjati papire za invalidnost, niti ići u mirovinu. Nisam se borio za mirovinu, niti sam htio kruha bez motike. U Hrvatskoj su napravili teški nemoral s tim mirovinama. Prije si u Brodu mogao za tisuću njemačkih maraka od dr. Aleksandra Jelena dobiti rješenje da si obolio od PTSP-a. I onda su mnogi od tih koji su primali lovu i nisu više imali razloga ujutro ustati iz kreveta postali alkoholičari i drogeraši. Inače, u Irskoj je stotinjak branitelja i mnoge od njih osobno poznajem.

*U Irskoj recimo nema nečeg
kao što je Fina, a ne postoje ni
javni bilježnici. Sve je
pojednostavljeno i
digitalizirano*

Od 1995. do 1999. u Hrvatskoj sam imao svoju tvrtku, a potom me recesija natjerala da odem trbukom za kruhom u Kanadu. Radio sam na crno tri i pol godine, naplaćao se odvjetnika, ali nisam uspio izganjati zelenu kartu, pa sam u ožujku 2012. godine, prije ulaska Hrvatske u EU, došao u Irsku. Nisam mogao raditi u struci, jer nisam imao irske reference, a nisu im vrijedile ni kanadske ni hrvatske. U kompaniji Electric Ireland tražili su prodavača struje od vrata do vrata, pa sam se tu zaposlio“, priča.

U Irskoj se ugovori s dobavljačima struje i plina sklapaju na godinu dana, tijekom koje imate popust i možete uštediti 600–700 eura. Po isteku godine plaća se puna cijena struje, pa ljudi svake godine mijenjaju kompaniju. Nakon tri godine možete se vratiti u onu prvu i opet imati popust.

„U *Electric Ireland* sam kao prvi stranac u povijesti tvrtke postao *national sales manager*. Inače su funkcije i običnog menadžera, a kamoli regionalnog ili nacionalnog rezervirane isključivo za Irce. Nakon godinu dana dobio sam ponudu za posao od *Energia* grupe. Ostao sam dvije godine i potom prešao u *Prepay Power*, jer su mi ponudili ogromnu plaću, riješili smještaj i bio sam regionalni direktor. *Prepay Power* prodaje električnu energiju na način da se u poseban uređaj u stanu ukuca bon za struju. Na taj se način landlordi štite da im stanari ne ostanu dužni, ali je takva struja na bon 45 posto skuplja.

Nakon toga postao sam samostalni analitičar i broker za irsko ministarstvo energetike i to radim već tri i pol godine. Suradujem sa svih devet energetske kompanije u Irskoj i rado pomažem našim ljudima da dobiju najjeftiniju struju. Svojedobno sam, pomažući drugima, sam sebe doveo u probleme. Naime, godine 2015. pooštreni su uvjeti za dobivanje PPS broja – trebalo je imati barem neobvezujuće pismo namjere kompanije da će vas zaposliti. Našim

sam ljudima sredio oko 450 takvih pisama namjere, pa je u kompaniju došla porezna uprava. No, kontrola je pokazala da od svega nisam imao nikakve osobne koristi, pa su otišli, ali je moj tadašnji šef umro od straha,, prisjećajući se Cvenček.

*U Hrvatskoj su napravili teški
nemoral s tim braniteljskim
mirovinama. Prije si u Brodu
mogao za tisuću njemačkih
maraka od dr. Aleksandra
Jelena dobiti rješenje da si
obolio od PTSP-a*

Uspoređujući život u Irskoj i Hrvatskoj, kaže da je glavni minus Irske klima, da se teško naviknuti na stalno oblačno vrijeme i na to da sezona grijanja gotovo ne prestaje.

„S druge strane, tu je financijska neovisnost, tko želi raditi naći će posao i štošta si moći priuštiti. Pogreška je mnogih naših ljudi što odaberu Dublin, koji je skup, dok mene u Roscommonu najam trosobne kuće stoji 500 eura.

U Irskoj recimo nema ničeg kao što je Fina, a ne postoje ni javni bilježnici. Sve je pojednostavljeno i digitalizirano. Uzmimo za primjer knjižicu vlasnika vozila – osim podataka o vlasniku i vozilu, imate prazan prostor za ime novog vlasnika. Kad vozilo promijeni gazdu, upiše se novo ime i stari vlasnik šalje knjižicu u Ministarstvo transporta, koje ju u roku od pet dana pošalje novom vlasniku.

No, kao tipičnom Slavoncu ovdje mi nedostaje domaća hrana – ono da ubereš jabuku s drveta, trešnje, paradajz koji je vrbac ključnuo, krumpir...”

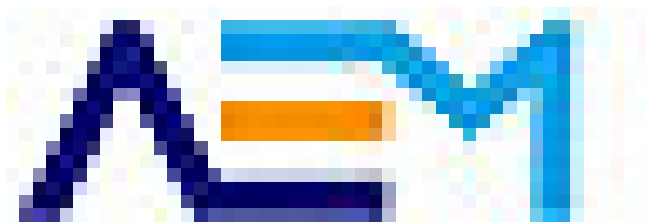
*Stvarno mi nije jasno radno
vrijeme hrvatskog
veleposlanstva, od 11 do 13 sati.
Ne znam koje to obveze imaju
da za građane rade samo dva
sata. Jesu li oni tu zbog nas ili
mi zbog njih?*

Cvenček kaže kako u Irskoj nedostaju hrvatski dječji vrtići, te da bi definitivno trebalo osnovati i neki hrvatski dom gdje bi se mogli sastajati, organizirati proslave, gledati utakmice i gdje bi mogli gostovati bendovi iz Hrvatske.

„Kad je 2018. Hrvatska igrala s Francuskom u finalu svjetskog nogometnog prvenstva, pitali smo hrvatsko veleposlanstvo u Dublinu bi li mogli organizirati da se postavi video zid u centru Dublina kod Spirea, da možemo svi tamo gledati utakmicu. Veleposlanik je odgovorio da to stoji 3.000 eura, a kasnije su na domjenku veleposlanstva potrošili vjerojatno 45.000-50.000 eura.

Osim toga, stvarno mi nije jasno radno vrijeme hrvatskog veleposlanstva, od 11 do 13 sati. Ne znam koje to obveze imaju da za građane rade samo dva sata. Jesu li oni tu zbog nas ili mi zbog njih? Zašto ne bi mogli neki dan raditi od 12 do 20 sati? Mnoge koji žive u Dublinu poslodavac neće pustiti s posla, a oni koji ne žive u Dublinu moraju uzeti slobodan dan da bi nešto riješili. Netko tko dolazi iz Letterkennyja jedva da može stići u radno vrijeme veleposlanstva. Oni iz udaljenijih dijelova Irske moraju plaćati hotel u Dublinu da bi stigli u veleposlanstvu nešto obaviti, umjesto da im se omogući da mogu doći u normalno radno vrijeme. Gubite dakle vrijeme i novac, a tu su još i konzularni troškovi. Pa nemamo mi baš takvu suradnju s irskom državom da se ne stigne biti na raspolaganju hrvatskim državljanima...”

“

Agencija za elektroničke medije
Agency for Electronic Media

Serijal tekstova “Hrvatska dijaspora u Irskoj – insajdersko izvješće” objavljujemo uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem provedenog Javnog poziva za ugovaranje novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.

Irska iseljeništvo migracija

Nives Matijević

POVEZANI ČLANCI

NIVES MATIJEVIĆ – 29. STUDENOGA 2021.

Hrvatska dijaspora u Irskoj – insajdersko izvješće (4)

NIVES MATIJEVIĆ – 16. STUDENOGA 2021.

Hrvatska dijaspora u Irskoj – insajdersko izvješće (3)

NIVES MATIJEVIĆ – 29. LISTOPADA 2021.

Hrvatska dijaspora u Irskoj – insajdersko izvješće (1)

POSLEDNJE

POPULARNO

Film Blue Future: Tri priče o zaštiti mora iz Hrvatske, Tunisa i Italije

1. PROSINCA 2021.

Žrtve koje ostaju same

1. PROSINCA 2021.

Bleiburg u Maceljskoj šumi

1. PROSINCA 2021.

Udruga Domine o ubojstvu žene u Splitu: “Zaustavite femicid”

1. PROSINCA 2021.

Posljednje vijesti

Udruga Domine o ubojstvu žene u Splitu: “Zaustavite femicid”

1. PROSINCA 2021.

Hrvatska uskraćuje prava žena na porodu za vrijeme pandemije

30. STUDENOGA 2021.

“Zakon o zaštiti životinja provediv je uz minimum volje!”

30. STUDENOGA 2021.

Pesticidi građane EU koštaju dvostruko više nego što tvrtke zarađuju

30. STUDENOGA 2021.

Zelena akcija: Gradske vlasti moraju smanjiti količinu otpada

26. STUDENOGA 2021.

Ministarstvo najavilo izmjenu Zakona zbog zabrane lanca

26. STUDENOGA 2021.

Vizije mladih za zelenu i pravednu Europu: tisuće glasova koji se moraju čuti!

24. STUDENOGA 2021.

U tjedan dana više od 10 000 potpisa za strože kažnjavanje zlostavljača životinja

22. STUDENOGA 2021.

Novinar RTL-a napadnut na antivakterskom skupu: HND i SNH osudili napad

21. STUDENOGA 2021.

CMS i AYS: “Plenković mora smijeniti vrh MUP-a i policije”

19. STUDENOGA 2021.

Udruga za nezavisnu medijsku kulturu

E-mail: redakcija@h-alter.org

Tel: 01/ 492 15 46

Impressum

Podržite

Donatori

Oglašavanje

Kontakt

Politika privatnosti

Udruga za nezavisnu medijsku kulturu

Programi udruge:

Pretplati se na newsletter

Unesi email adresu

PRETPLATI SE

☐ Slažem se s politikom privatnosti.

© H-Alter - Udruga za medijsku kulturu

BozooArt